

El Salvador í dag!

Ósek fólk verða drigin úr seingini á nátt og skotin

— ella tey bert hvørva

Harðskapurin er ræðuligur. 90% av øllum kvinnum, sum verða tiknar av døgum, verða fyrst neyðtiknar.

Hetta upplýsir eitt umboð fyri Mannarættindanevndina í El Salvador, Patricio Fuentes, sum stutt fyri jól vitjaði í Føroyum m.a. eftir innbjóðing frá Føroya Javn-
aðarflokki

Patricio greiðir frá, at støðan í El Salvador er sera álvarssom og spent. Tað er borgarastrið í landinum. Búskaparliga støðan er alt annað enn góð. Stjórnin fær hópin av peningi úr USA, sum verður nýttur til at keypa hernaðarútgørd fyrri. Henda útgerðin verður so brúkt í stríðinum imóti partisanunum.

Tað eru 14 ríkar familjur, sum eiga flestu ognirnar og stjórna landinum. Hesum berjist partisan-rørslan imóti.

Kriggið hevur verið til miklan bága fyri búskapin í landinum. Hetta hevur so aftur havt ringt árin á sosialu viðurskiptini, sum frammanundan ikki eru av teimum bestu.

Skúlagongdin er mundaði avmarkað. Lærði háskúlin er umgyrdur av vápnadum hermonnum. Meira enn 13.000 lærarar eru uttan arbeiði.

Heilsuverkið er eisini vánaligt. Tað eru bert triggir lækur fyri hvørjar 10.000 íbúgvir. Hægsti dómstólurin virkar als ikki. Hverki sakførarar ella dómarar tora at hjálpa politiskum fangum ella familjum teirra.

Støðan er nógv versnað í landinum hesi bæði seinastu árin.

Uppgávur hjá Mannarættindanevndini

Uppgávan hjá Mannarættindanevndini er m.a. at hjálpa fólkjuridiskt, at hjálpa politiskum fangum og at hjálpa fólk, sum verða sett fäst uttan rættarmál.

Uppgávan er eisini at vera millumlið — samráðingarlið — millum stjórnina og ymsar felagsskapir í samband við størri stríðsspurningar.

Nevndin hevur so eisini til uppgávu at hjálpa illa støddum familjum við pengum og við læknahjálp og harafrat skal nevndin hava eyguni eftir møguligum atgerðum á civilfólk og lata upplýsingar um hetta koma út til almenn-
ingin.

Morð!!!

Aftaná morðið á Romero, erkabiskup, vóru fleiri av hesum arbeiðsuppgávum broyttar. Eitt nú var ikki gjørligt at lata fólk pengar, juridiska og læknaliga hjálpa í sama mun.

Mannarættindaumboðini vóru tá neydd at arbeiða meira í tí fjalda, tí stuðlar hjá stjórnini forðaðu teimum í arbeiðinum.

Tá var tað so, at formaðurin í Mannarættindanevndini, Marinella García Villas (sí myndir) varð myrd av stuðlum hjá myndugleikunum í El Salvador. Harafrat vóru eisini kassameistarar og tveir aðrir limir í nevndini tiknir av døgum.

Síðani tá eru eisini fram-søgumaðurin og tann einasti juristurin, sum nevndin hevur til taks, myrdir.

— Tað er tí ikki longur møgult at arbeiða alment her í El Salvador, leggur Fuentes aftrat.

Ti verður nærum alt arbeiði í dag gjørt í loyndum. Tað einasta, sum er alment, er skrivstovan hjá nevndini, ið er í húsunum

hjá sjálvum erkabiskupinum í El Salvador.

Síðani 1980 hevur arbeiði hjá Mannarættindanevndini tí miðað imóti at finna fram til fólk, sum eru myrd í El Salvador ella heilt horvin. Dagliga verða upp til 80 fólk myrd í El Salvador.

Nevndin tekur sær av øllum hesum likunum. Fínnur fram til, hvørji tey eru, tekur myndir av teimum og jarðar tey. Eisini skaffar nevndin lækna til vega, sum kannar likini. Hann kann tá siga, hvussu fólkini eru deyð, um tey hava verið pind osfr.

52.000 morð

Síðani 15. oktober 1979 til 15. oktober 1983 hevur nevndin skrásett 52.000 morð á civilpersnir í El Salvador.

Nevndin veit tó ikki, hvussu nógvir stjórnarhermenn og partisanar hava latið liv.

Fuentes visir á, at tey civilu, sum eru myrd eru ikki offur í sjálvum stríðinum, men harafrat imóti er talan um beinleiðis morð.

Klokkan trý á nátt koma hermenn og banka á dyrnar. Teir draga fólk úr seingini út á gøtuna og skjóta tey.

Fuentes sigur, at harðskapurin er ræðuligur. 90% av kvinnum, sum verða tiknar av døgum, verða fyrst neyðtiknar.

Og tá er líka mikið, um talan er um smágentur, tilkomnar ella eldri kvinnur.

Síðani er eisini stórir partur av teimum myrðu politiskir og fakligir leiðarar og studentar.

Á livi. Marinella García Villas, formaður í Mannarættindanevndini í El Salvador. Myndin tikin í Reykjavík stutt fyri morðið

Her sum lik. Marinella García Villas, mannarættindanevndarformaður tikin av døgum

Eisini lærarar, læknar og onnur starvsfólk verða myrd og síðani koma civilbúgvarnir.

Kemisk vápn

Í dag brúkar stjórnin kemisk vápn, sum annars eru strangliga forboðin at brúka í samsvar við ST-avgerðir. Tað er als ikki loyvt at brúka kemisk vápn í einum konventionellum stríði, men Mannarættindanevndin hevur haldgøð prógv fyri, at stjórnin brúkar m.a. hvítt fosfor og eitt slag av napalm.

Fuentes sigur, at arbeiði hjá Mannarættindanevndini er ikki bert at savna inn hetta tilfar. Uppgáva teirra er eisini at ferðast kring í heimin og visa hetta tilfarið — fyri á tann hátt at royna at fáa politiska hjálpa frá øðrum demokratiskum londum — via ST.

Endamálið er so at royna at loysa trupuleikarnar. Vit halda, at tað ber als ikki til at loysa teir við vápnunum.

Marinella!

Hvussu við Marinella García Villas spurdu vit Fuentes. Hann sigur, at hon var sera kend um allan heim. Hon ferðaðist til

Eitt tað landið í Miðamerika, sum er meinast rakt av fleiri ára blóðugum innanhýsis stríði, er El Salvador. Hetta landið fær í dag hernaðarlaga og búskaparliga hjálpa úr USA til at berjast niður partisandeildirnar í landinum, ið royna at fáa eitt annað stýri til ræði.

Stutt fyri jól var eitt umboð fyri Mannarættindanevndina í El Salvador, Patricio Fuentes á vitjan í Føroyum. Tað var Føroya Javn-
aðarflokkur sum tók stig til at fáa hann henda vegin. Frammanundan hevði hann vitjað í Íslandi og har greitt frá støðuni í El Salvador.

Patricio Fuentes er 24 ára gamal. Hann er føddur í Spania. Foreldur hansara eru ættað úr Chile. Tey fluttu aftur til Chile, tá Allende varð valdur til forseta. Móðurin var limur í sosialistaflokkinum hjá Allende, tá hernaðarkvættið fór fram og Allende forseti varð myrður. Hon sat í fongsul í fleiri mánaðir.

Patricio var tá farin undir prestaútbúgving í Chile men flutti til Svøríki, tá móðurin varð tikin av hernaðarstýrinum. Eitt ár seinni fluttu foreldrin eisini til Svøríki.

Patricio kundi tó ikki gera seg lidnan við prestaútbúgvingina í Svøríki. Hann fór tí til El Salvador at lesa viðari.

Hann gjørdi tó av at gevast við lestrinum tann dagin. Romero, erkabiskupur varð myrður. Patricio var tá bert fimm metrar frá altarinum, har Romero stóð, tá tann drepani kulan rakti hann.

Patricio gjørdi tá av at fara upp í ta rørslu, sum Romero stóð fyri. Hann varð tá burturvistur úr landinum og hevur síðani virkað sum umboðsmaður hjá Mannarættindafelagsskapinum í El Salvador — í Norðanlondum. Hann býr í dag í Svøríki, har hann eisini undirvisir í spanskum.